

Кредитна спілка «САМОПОМІЧ»

Код ЄДРПОУ 22684157
п/р 26503192063 в АБ "Укргазбанк", МФО 320478
61146, м.Харків, вул.Академіка Павлова, 148-А, кв.4, тел.703-61-16
e-mail: samopomich@pochta.ru http://samopomich.pochta.ru

Вих.№227 від 04.11.2011 р.

Державна податкова адміністрація у
Харківській області

61057, м.Харків, вул.Пушкінська, 46

СКАРГА

на Податкове повідомлення - рішення від 26.10.11 №0000302200
ДПІ у Московському р-ні м.Харкова

31 жовтня 2011 р. до Кредитної спілки «САМОПОМІЧ» поштою надійшло Податкове повідомлення - рішення від 26.10.11 №0000302200 ДПІ у Московському р-ні м.Харкова. З цим Податковим повідомленням - рішенням незгодні за таких підстав:

Підставою для складання Податкового повідомлення - рішення від 26.10.11 №0000302200 став Акт перевірки №2870/22-14/22684157 від 10.10.11 складений головним державним податковим ревизором - інспектором Юношевим С.А. і головним державним податковим ревизором - інспектором Гаврюшенко А.В., який щодо начебто виявленого порушення є безпідставним та таким, що суперечить законодавству України, а саме:

Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» звинувачується у порушенні абз.2 п.п.7.11.9 п.7.11 ст.7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та абз.2 п.157.11 ст.157 Податкового Кодексу України.

Ось ці норми: абз.2 п.п.7.11.9 п.7.11 ст.7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»:

Незалежно від положень абзацу першого цього підпункту, у разі коли неприбуткова організація отримує дохід з джерел, інших ніж визначені відповідними підпунктами 7.11.2 - 7.11.7 цього пункту, така неприбуткова організація зобов'язана сплатити податок на прибуток, який визначається як сума доходів, отриманих з таких інших джерел, зменшена на суму витрат, пов'язаних із отриманням таких доходів, але не вище суми таких доходів.

абз.2 п.157.11 ст.157 Податкового Кодексу України.

Незалежно від положень абзацу першого цього пункту, у разі якщо неприбуткова організація отримує дохід із джерел, інших, ніж визначені пунктами 157.2-157.9 цієї статті, така неприбуткова організація зобов'язана сплатити податок на прибуток, який визначається як сума доходів, отриманих із таких інших джерел, що зменшена на суму витрат, пов'язаних з отриманням таких доходів, але не вище суми таких доходів.

Майже ідентичні за змістом норми. Тож, кредитна спілка звинувачується у тому, що не сплатила податок на прибуток з доходу отриманого з джерел, інших ніж визначені п.п.7.11.2 - 7.11.7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п.157.2-157.9 Податкового Кодексу України. Діяльності кредитної спілки стосуються тільки: п.7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», згідно якого:

7.11.4. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у абзаці "в" підпункту 7.11.1, отримані у вигляді:

коштів, які надходять до кредитних спілок та пенсійних фондів у вигляді внесків на недержавне пенсійне забезпечення або внесків на інші потреби, передбачені законодавством;

доходів від здійснення операцій з активами (у тому числі пасивних доходів) недержавних пенсійних фондів та кредитних спілок, за пенсійними вкладками (внесками), рахунками учасників фондів банківського управління відповідно до закону з цих питань; дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або у межах благодійної, у тому числі гуманітарної допомоги чи технічної допомоги, що надаються таким неприбутковим організаціям відповідно до умов міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

та п.157.4 Податкового Кодексу України, згідно якого:

157.4. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у підпункті "в" пункту 157.1 цієї статті, отримані у вигляді:

коштів, які надходять до кредитних спілок або пенсійних фондів у вигляді внесків на недержавне пенсійне забезпечення або внесків на інші потреби, передбачені законом;

доходів від здійснення операцій з активами (у тому числі пасивних доходів) недержавних пенсійних фондів та кредитних спілок, за пенсійними вкладками (внесками), рахунками учасників фондів банківського управління відповідно до закону з цих питань;

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або в межах технічної чи благодійної, у тому числі гуманітарної, допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх одержувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

Ці норми також майже ідентичні за змістом. Аналізуючи ці норми та співставляючи з діяльністю Кредитної спілки «САМОПОМІЧ», розуміємо, що ніяких доходів з інших джерел, ніж перелічені у п.п.7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та у п.157.4 Податкового Кодексу України, Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» не отримувала. Більш того, навіть не всі з перелічених доходів кредитна спілка отримувала. Так, Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» ніколи не отримувала ніяких дотацій і субсидій. Проте, отримувала внески (членські внески) у випадках та на потреби, передбачені законодавством, а також доходи від операцій з активами. При цьому, перелік тих доходів є дуже малим, бо ч.1 ст.21 Закону України «Про кредитні спілки» визначений вичерпний перелік дозволених кредитній спілці видів господарської діяльності, а саме:

Стаття 21. Господарська діяльність кредитної спілки

1. Кредитна спілка відповідно до свого статуту:

приймає вступні та обов'язкові пайові та інші внески від членів спілки;

надає кредити своїм членам на умовах їх платності, строковості та забезпеченості в готівковій та безготівковій формі. Отримувати кредити від імені членів кредитної спілки можуть також фермерські господарства та приватні підприємства, які знаходяться у їх власності. Розмір кредиту, наданого одному члену кредитної спілки, не може перевищувати 20 відсотків від капіталу кредитної спілки;

залучає на договірних умовах внески (вклади) своїх членів на депозитні рахунки як у готівковій, так і в безготівковій формі. Зобов'язання кредитної спілки перед одним своїм членом не можуть бути більше 10 відсотків від загальних зобов'язань кредитної спілки;

виступає поручителем виконання членом спілки зобов'язань перед третіми особами;

розміщує тимчасово вільні кошти на депозитних рахунках в установах банків, які мають ліцензію на право роботи з вкладками громадян, об'єднаній кредитній спілці, а також придбаває державні цінні папери, перелік яких встановлюється Уповноваженим органом, та паї кооперативних банків;

залучає на договірних умовах кредити банків, кредити об'єднаної кредитної спілки, кошти інших установ та організацій виключно для надання кредитів своїм членам, якщо інше не встановлено рішенням Уповноваженого органу. Загальна сума залучених коштів, у тому числі кредитів, не може перевищувати 50 відсотків вартості загальних зобов'язань та капіталу кредитної спілки на момент залучення;

надає кредити іншим кредитним спілкам, якщо інше не встановлено рішенням Уповноваженого органу;

виступає членом платіжних систем;

оплачує за дорученням своїх членів вартість товарів, робіт і послуг у межах наданого йому кредиту;

проводить благодійну діяльність за рахунок коштів спеціально створених для цього фондів.

Проводження кредитною спілкою іншої діяльності, крім передбаченої цим Законом, не допускається.

...

Але навіть з цього невеличкого переліку Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» здійснювала не всі види господарської діяльності, а лише (підкреслені):

1. приймала вступні та обов'язкові пайові та інші внески від членів спілки;
2. надавала фінансові кредити своїм членам на умовах їх платності, строковості та забезпеченості;
3. надавала кредити іншим кредитним спілкам.

З того кредитна спілка і отримувала доходи. Вступні, обов'язкові пайові та інші внески від членів кредитної спілки самі по собі за законодавством вважаються доходом. А от укладання кредитних договорів та надання фінансових кредитів не є доходом. Згідно п.6 ч.1 ст.4 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»:

Стаття 4. Фінансові послуги

1. Фінансовими вважаються такі послуги:

...

6) надання коштів у позику, в тому числі і на умовах фінансового кредиту;

Згідно п.3 – 5 ч.1 ст.1 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»:

3) фінансовий кредит - кошти, які надаються у позику юридичній або фізичній особі на визначений строк та під процент;

4) фінансові активи - кошти, цінні папери, боргові зобов'язання та право вимоги боргу, що не віднесені до цінних паперів;

5) фінансова послуга - операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, - і за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів;

Згідно ст.536 Цивільного кодексу України:

Стаття 536. Проценти

1. За користування чужими грошовими коштами боржник зобов'язаний сплачувати проценти, якщо інше не встановлено договором між фізичними особами.

Тож, проценти за фінансовим кредитом – це плата за користування грошовими коштами, а

надання кредитною спілкою фінансових послуг у вигляді фінансових кредитів є засобом отримання процентів. При цьому, кошти, що складають суму фінансового кредиту, є фінансовим активом.

Згідно п.1.10 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»:

1.10. Проценти - доход, який сплачується (нараховується) позичальником на користь кредитора у вигляді плати за використання залучених на визначений строк коштів або майна. До процентів включаються:
платіж за використання коштів або товарів (робіт, послуг), отриманих у кредит;
платіж за використання коштів, залучених у депозит;
платіж за придбання товарів у розстрочку.
Проценти нараховуються у вигляді відсотків на основну суму заборгованості або фіксованих сум. ...

Згідно п.п.14.1.206 Податкового кодексу України:

14.1.206. проценти - дохід, який сплачується (нараховується) позичальником на користь кредитора як плата за використання залучених на визначений або невизначений строк коштів або майна.
До процентів включаються:
а) платіж за використання коштів або товарів (робіт, послуг), отриманих у кредит;
б) платіж за використання коштів, залучених у депозит;
в) платіж за придбання товарів у розстрочку;
г) платіж за користування майном згідно з договорами фінансового лізингу (оренди) (без урахування частини лізингового платежу, що надається в рахунок компенсації частини вартості об'єкта фінансового лізингу);
г) винагорода (дохід) орендодавця як частина орендного платежу за договором оренди житла з викупом, сплачена фізичною особою платнику податку, на користь якого відступлено право на отримання таких платежів.
Проценти нараховуються у вигляді відсотків на основну суму заборгованості чи вартості майна або у вигляді фіксованих сум.

А отже, проценти за користування (використання) наданими у кредит коштами – це дохід кредитної спілки. При цьому, це дохід саме від операцій з активами. Та ще і в силу абз.2 п.п.7.11.13. Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п.п.14.1.268 Податкового Кодексу України проценти є пасивними доходами. Тож, доходи Кредитної спілки «САМОПОМІЧ» у вигляді вступних, обов'язкових пайових та інших внесків від членів спілки, а також проценти за надані фінансові кредити, як дохід від операцій з активами, в силу п.п.7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» були звільнені та в силу п.157.4 Податкового Кодексу України зараз звільнені від оподаткування.

У п.3.1.3 Акту перевірки Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» звинувачується у заниженні «задекларованих кредитною спілкою показників рядку 10 Податкового звіту про використання коштів неприбутковими установами і організаціями «Сума доходів з інших джерел, що підлягає оподаткуванню», «Дохід з інших джерел, що підлягає оподаткуванню»». Алеж, як зазначено вище, Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» здійснювала тільки передбачену Законом України «Про кредитні спілки» діяльність і отримувала лише доходи, які в силу п.п.7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п.157.4 Податкового Кодексу України звільнені від оподаткування. Інших джерел доходів, як і доходів з інших джерел не було.

Більш конкретизовано суть порушення викладена на сторінці 8 Акту, а саме: «В порушення абз.2 п.п.7.11.9. п.7.11. ст.7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» ..., абз.2 п.157.11. ст.157. Податкового Кодексу України ... до складу «Сума доходів з інших джерел, що підлягає оподаткуванню», «Дохід з інших джерел, що підлягає оподаткуванню» ... не включено відсотків отриманих за кредитами під заставу ювелірних виробів наданих кредитною спілкою, як таких що отримані від діяльності іншої ніж зазначено у: п.п. 7.11.4 п.7.11 ст.7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» ..., п.157.4. ст.157.

Податкового Кодексу України». Більш безглузлого звинувачення навіть важко придумати!

Знову повертаємось до п.п.7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»:

7.11.4. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у абзаці "в" підпункту 7.11.1, отримані у вигляді:

коштів, які надходять до кредитних спілок та пенсійних фондів у вигляді внесків на недержавне пенсійне забезпечення або внесків на інші потреби, передбачені законодавством;

доходів від здійснення операцій з активами (у тому числі пасивних доходів) недержавних пенсійних фондів та кредитних спілок, за пенсійними вкладками (внесками), рахунками учасників фондів банківського управління відповідно до закону з цих питань;

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або у межах благодійної, у тому числі гуманітарної допомоги чи технічної допомоги, що надаються таким неприбутковим організаціям відповідно до умов міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

та п.157.4 Податкового Кодексу України:

157.4. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у підпункті "в" пункту 157.1 цієї статті, отримані у вигляді:

коштів, які надходять до кредитних спілок або пенсійних фондів у вигляді внесків на недержавне пенсійне забезпечення або внесків на інші потреби, передбачені законом;

доходів від здійснення операцій з активами (у тому числі пасивних доходів) недержавних пенсійних фондів та кредитних спілок, за пенсійними вкладками (внесками), рахунками учасників фондів банківського управління відповідно до закону з цих питань;

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або в межах технічної чи благодійної, у тому числі гуманітарної, допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх одержувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

Як бачимо, ні про які види діяльності у цих нормах не йдеться. А йдеться про доходи, які звільняються від оподаткування. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій у вигляді доходів від здійснення операцій з активами. Для кредитної спілки доходом від здійснення операцій з активами є проценти (не відсотки, як у Акті перевірки, а саме проценти), отримані за користування наданими фінансовими кредитами. Тобто, актив – сума наданих у кредит коштів, дохід – проценти, отримані за користування коштами наданими у кредит, операція – надання коштів у кредит. Все, будь-яка застава, чи то ювелірних виробів, чи то побутових предметів, чи то іпотека нерухомості, чи то навіть інший вид забезпечення, - порука, притримання, неустойка тощо, чи навіть відсутність будь-якого забезпечення, ніякого значення не мають. А ні Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств», а ні Податковий Кодекс України не містять, крім зазначених у п.п.7.11.4 та у п.157.4, відповідно, будь-яких інших обов'язкових умов для визнання доходу неприбуткової організації таким, що звільняється від оподаткування чи таким, що оподатковується. Жоден з цих законів ніяким чином не пов'язує дохід від операцій з активами з правочинами з забезпечення виконання зобов'язань.

«Кредити під заставу ювелірних виробів» як окремий вид діяльності – це вигадка перевіряючих. Чому вигадка? А хоча б тому, що питання визначення (класифікації) видів економічної діяльності знаходяться далеко поза межами компетенції ревізорів - інспекторів з районної податкової інспекції. Ці питання віднесені законодавством до компетенції державного органу зі статусом центрального. Так, Наказом №375 від 26.12.05 Державного комітету України з

питань технічного регулювання та споживчої політики затверджено національний класифікатор України "Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД) (NACE, Rev. 1.1-2002) ДК 009:2005", у якому відображені всі види економічної діяльності, що існують в Україні. Між тим, такого виду діяльності, як "кредити під заставу ювелірних виробів" у Класифікаторі нема. Вид економічної діяльності: "надання кредитів", що має код 65.22.0 є, а "кредити під заставу ювелірних виробів" нема. Навіть нема нічого схожого. До речі, саме з кодом "65.22.0 надання кредитів", і тільки з ним єдиним, Кредитна спілка "САМОПОМІЧ" зареєстрована у Державному реєстрі підприємств та організацій України (ЄДРПОУ).

Крім того, в Україні діє Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг", який визначає:

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

- 1) фінансова установа - юридична особа, яка відповідно до закону надає одну чи декілька фінансових послуг, а також інші послуги (операції), пов'язані з наданням фінансових послуг, у випадках, прямо визначених законом, та внесена до відповідного реєстру в установленому законом порядку. До фінансових установ належать банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії та інші юридичні особи, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг, а у випадках, прямо визначених законом, - інші послуги (операції), пов'язані з наданням фінансових послуг;
- 3) фінансовий кредит - кошти, які надаються у позику юридичній або фізичній особі на визначений строк та під процент;

Стаття 4. Фінансові послуги

1. Фінансовими вважаються такі послуги:

...

- 6) надання коштів у позику, в тому числі і на умовах фінансового кредиту;

...

Згідно Преамбули і ст.2 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг":

Цей Закон встановлює загальні правові засади у сфері надання фінансових послуг, здійснення регулятивних та наглядових функцій за діяльністю з надання фінансових послуг.

Стаття 2. Сфера дії Закону

1. Цей Закон регулює відносини, що виникають між учасниками ринків фінансових послуг під час здійснення операцій з надання фінансових послуг.

2. Фінансові установи в Україні діють відповідно до цього Закону з урахуванням норм законів України, які встановлюють особливості їх діяльності.

Тобто, цей Закон визначає основні правові засади діяльності всього позабанківського ринку фінансових послуг, а у ст.4 встановлює вичерпний перелік фінансових послуг. Але і він не знає такого виду діяльності, який винайшли ревізори – інспектори з районної податкової інспекції м.Харкова - «кредити під заставу ювелірних виробів». За Законом фінансові установи надають фінансові кредити, тобто кошти у позику на визначений строк та під процент. І цей

фінансовий кредит, і проценти за ним, тобто дохід, законодавством ніяким чином не пов'язуються з іншими будь-якими умовами і обставинами.

Насправді, у вигаданому ревізорами-інспекторами виді економічної діяльності - "кредити під заставу ювелірних виробів" йдеться щонайменше про два різних окремих правочини: перший – надання фінансового кредиту, а другий – забезпечення виконання зобов'язання. Навіть оформлюються вони зазвичай різними письмовими договорами. Умови надання кредиту, всі права і обов'язки кредитора і позичальника, у тому числі і щодо сплати процентів, визначаються у письмовому кредитному договорі. А забезпечення виконання зобов'язання та всі права і обов'язки заставодавця, і заставодержателя визначаються у іншому письмовому договорі – договорі застави (закладу).

Згідно ст.546 Цивільного кодексу України:

Глава 49 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Параграф 1. Загальні положення про забезпечення виконання зобов'язання

Стаття 546. Види забезпечення виконання зобов'язання

1. Виконання зобов'язання може забезпечуватися неустойкою, порукою, гарантією, заставою, притриманням, завдатком.

При цьому, кредитна спілка отримує дохід виключно у якості процентів від надання коштів у кредит. Та і проценти нараховуються так, як вимагає абз.2 п.1.10. Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та абз.3 п.п.14.1.206 Податкового кодексу України, тобто нараховуються на основну суму заборгованості у вигляді відсотків. Від застави ювелірних виробів, як, до речі, і від будь-якого іншого виду застави, чи навіть іншої форми забезпечення виконання зобов'язання, кредитна спілка не має ніякого доходу. Предмет застави не є сумою заборгованості. На нього не можна нараховувати проценти. Він не є активом кредитної спілки. А отже, для звільнення доходу кредитної спілки в силу вимог п.п.7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п.157.4. Податкового Кодексу України нема ніякого значення, - чи забезпечувалось виконання зобов'язання за операцією з активом будь-яким видом забезпечення, чи ні, та і взагалі навіть не має значення, - чи був той правочин з забезпечення виконання зобов'язання правомірним, бо дохід від операції з активом ніяким чином не пов'язаний з правочином з забезпечення виконання зобов'язання.

А чи є правомірною діяльність Кредитної спілки «САМОПОМІЧ» з укладання договорів про заставу (заклад) ювелірних виробів? Державні податкові ревізори-інспектори вважають, що така діяльність для кредитної спілки є неправомірною. А як насправді? А насправді так:

Згідно ст.576 Цивільного кодексу України:

Стаття 576. Предмет застави

1. Предметом застави може бути будь-яке майно (зокрема річ, цінні папери, майнові права), що може бути відчужене заставодавцем і на яке може бути звернене стягнення.

2. Предметом застави може бути майно, яке заставодавець набуде після виникнення застави (майбутній урожай, приплід худоби тощо).

3. Права заставодержателя (право застави) на річ, яка є предметом застави, поширюються на її приналежності, якщо інше не встановлено договором. Право застави поширюється на плоди, продукцію та доходи, одержані від використання заставленого майна, у випадках, встановлених договором.

4. Предметом застави не можуть бути:

культурні цінності, що є об'єктами права державної чи комунальної власності і занесені або підлягають занесенню до Державного реєстру національного культурного надбання;

пам'ятки культурної спадщини, занесені до Переліку пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації.

5. Предметом застави не можуть бути вимоги, які мають особистий характер, а також інші вимоги, застава яких заборонена законом.

6. Предмет застави залишається у заставодавця, якщо інше не встановлено договором або законом.

7. Застава окремих видів майна може бути заборонена або обмежена законом.

Ювелірні вироби – майно, що може бути відчужене заставодавцем і на яке може бути звернене стягнення, та і під ознаки предметів, які згідно ч.4 ст.576 Цивільного кодексу України не можуть бути предметом застави, не підпадають.

Тож, чи не заборонена, чи не обмежена застава ювелірних виробів? У Акті перевірки ревізори-інспектори посилаються на норми Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними», а також на «Інструкцію про порядок одержання, використання, обліку та зберігання металів і дорогоцінного каміння», затверджену наказом Міністерства фінансів України №84 від 06.04.98, та на Постанову Кабінету Міністрів України «Про правила торгівлі дорогоцінними металами (крім банківських металів) і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням у сирому та обробленому вигляді і виробами з них, що належать суб'єктам підприємницької діяльності на праві власності» №802 від 04.06.98, які розроблені на підставі вищезазначеного Закону. При тому, вони правильно визначають, що кредитні спілки, і Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» також, не є суб'єктами підприємницької діяльності, але роблять неправильний висновок про те, що кредитна спілка, як така, що не є суб'єктом підприємницької діяльності не має права здійснювати операції з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням. Цей неправильний висновок є наслідком іншого неправильного висновку про те, що будь-які операції з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням мають право здійснювати тільки суб'єкти підприємницької діяльності. Цей висновок податкові ревізори - інспектори роблять нібито на підставі аналізу вищезазначених Постанови Кабінету Міністрів України, Інструкції та Закону, бо в них регулюється діяльність з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням мають право здійснювати тільки суб'єкти підприємницької діяльності. Між тим це не так. Основним законом, що регулює всі операції з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням, як окремо, так і у будь-яких виробках чи стані в Україні, є Закон України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними». Але цей закон не стосується лише діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, як помилково вважають податкові ревізори - інспектори. Цей закон є загальним для всіх фізичних і юридичних осіб, як суб'єктів підприємництва, так і несуб'єктів. При цьому він розмежовує їх права і обов'язки.

Наприклад:

Стаття 1. Визначення основних термінів та понять

У цьому Законі терміни та поняття вживаються у такому значенні:

...

24) ...

Суб'єкти підприємницької діяльності, які виготовляють ювелірні та побутові вироби з дорогоцінних металів, зобов'язані мати іменник, відбиток якого проставляється виготовлювачем на всіх виробках.

25) суб'єктами правовідносин у сфері видобутку, виробництва, використання, зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та проведення операцій з ними можуть бути суб'єкти господарювання незалежно від форм власності, які провадять свою господарську діяльність згідно із законом.

Стаття 4. Порядок видобутку, виробництва та реалізації видобутих і вироблених дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння

1. Видобуток дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння провадиться суб'єктами господарювання на підставі ліцензій, одержаних у порядку, встановленому законодавством.

2. Всі суб'єкти підприємницької діяльності незалежно від форм власності, що займаються операціями з дорогоцінними металами, дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, ювелірними виробами з них, проводять їх облік за встановленими формами і подають статистичну звітність. Оперативний облік видобутку, переробки, переміщення дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, ювелірних виробів з них ведеться суб'єктами підприємницької діяльності окремо по кожному виду операцій з урахуванням особливостей технології, виду утворених відходів та виробничих втрат. Особливості обліку дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння визначаються Міністерством фінансів України.

...

5. Суб'єкти підприємницької діяльності, незалежно від форми власності, та фізичні особи в установленому порядку набувають у власність дорогоцінні метали в зливках та виробах, дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення та напівдорогоцінне каміння на ринках дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння за договорами купівлі-продажу, дарування, іншими цивільно-правовими договорами, а також за правом спадкоємства.

Стаття 10. Право власності на дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння

1. Дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення та напівдорогоцінне каміння, нагромаджені в надрах, є об'єктами права власності Українського народу.

Дорогоцінні метали та дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення та напівдорогоцінне каміння можуть перебувати у державній та інших формах власності, у власності юридичних та фізичних осіб. Право власності на дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення та напівдорогоцінне каміння та захист права власності регулюються законодавчими актами України.

Стаття 11. Використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння

Використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння провадиться суб'єктами господарювання відповідно до закону, якщо інше не передбачене законами України.

Тож, як бачимо, у Законі йдеться не лише про діяльність суб'єктів підприємницької діяльності, а і про інших суб'єктів господарювання. У деяких нормах йдеться про права юридичних і фізичних осіб.

Стаття 12. Використання вторинних ресурсів дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння

1. Збирання, облік і здавання відходів та брухту дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, які утворюються в процесі

виробництва, провадяться суб'єктами підприємницької діяльності незалежно від форм власності у порядку, визначеному законодавством України. Збирання і первинна обробка відходів і брухту дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння провадяться суб'єктами господарювання на підставі ліцензії, яка видається в порядку, встановленому законодавством.

Звертаємо увагу на цю норму. У ній у першому реченні йде мова операції суб'єктів підприємницької діяльності, а у другому про операції суб'єктів господарювання, тобто включно з тими суб'єктами господарювання, які не є суб'єктами підприємництва.

Особливо звертаємо увагу на п.25 ст.1 та ст.11 Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними»:

Стаття 1. Визначення основних термінів та понять

У цьому Законі терміни та поняття вживаються у такому значенні:

...

25) суб'єктами правовідносин у сфері видобутку, виробництва, використання, зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та проведення операцій з ними можуть бути суб'єкти господарювання незалежно від форм власності, які провадять свою господарську діяльність згідно із законом.

Стаття 11. Використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння

Використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння провадиться суб'єктами господарювання відповідно до закону, якщо інше не передбачене законами України.

Ці дві норми безпосередньо стосуються операцій з ювелірними виробами кредитних спілок, які не є суб'єктами підприємницької діяльності, але є суб'єктами господарювання. Закон прямо вказує, що такі суб'єкти господарювання, які провадять свою господарську діяльність згідно із законом можуть бути суб'єктами правовідносин у сфері видобутку, виробництва, використання, зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та проведення операцій з ними. Звертаємо увагу, що у цих нормах закон мається на увазі у широкому змісті, а не як Закон України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними» тому, що за текстом, коли слово Закон вживається у значенні – цей Закон, пишеться з великої літери, а у цих випадках з малої.

Що стосується згаданих податковими ревізорами - інспекторами Постанови Кабінету Міністрів України «Про правила торгівлі дорогоцінними металами (крім банківських металів) і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням у сирому та обробленому вигляді і виробами з них, що належать суб'єктам підприємницької діяльності на праві власності» №802 від 04.06.98 та «Інструкції про порядок одержання, використання, обліку та зберігання металів і дорогоцінного каміння» затвердженої наказом Міністерства фінансів України №84 від 06.04.98, то обидва ці підзаконні нормативні акти розроблені на виконання вимог ст.14 Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними» і регулюють діяльність лише суб'єктів підприємницької діяльності. Діяльності кредитної спілки, яка не є суб'єктом підприємницької діяльності, ці нормативні акти ніяк не стосуються.

А чи проводить кредитна спілка свою господарську діяльність згідно із законом, як того

вимагає ст.11 Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними», укладаючи правочини з застави (закладу) ювелірних виробів? Для з'ясування цього питання треба звернутись знову до ст.21 Закону України «Про кредитні спілки»:

Стаття 21. Господарська діяльність кредитної спілки

1. Кредитна спілка відповідно до свого статуту:

...

надає кредити своїм членам на умовах їх платності, строковості та забезпеченості в готівковій та безготівковій формі.

...

2. Кредитна спілка має право самостійно встановлювати:

розмір плати (процентів), яка розподіляється на пайові членські внески та нараховується на внески (вклади), що знаходяться на депозитних рахунках членів кредитної спілки;

розмір плати (процентів) за користування кредитами, наданими кредитною спілкою;

ціни (тарифи) на послуги, що надаються кредитною спілкою;

види кредитів, що надаються кредитною спілкою, умови надання та строки повернення кредитів;

способи забезпечення кредитних зобов'язань, вимоги щодо забезпечення погашення кредитів.

А отже, згідно ч.1 ст.21 Закону України «Про кредитні спілки» однією з обов'язкових умов надання кредитів кредитною спілкою своїм членам є забезпеченість кредиту, тобто обов'язкове використання кредитною спілкою хоча б одного з перелічених у ст.546 Цивільного кодексу України виду (способу) забезпечення виконання зобов'язання. А згідно ч.2 ст.21 Закону України «Про кредитні спілки» кредитна спілка має право самостійно встановлювати способи забезпечення кредитних зобов'язань, вимоги щодо забезпечення погашення кредитів. Таким чином, кредитна спілка з одного боку зобов'язана обов'язково використовувати забезпечення виконання зобов'язання, а з іншого боку наділена правом на самостійне обрання способу (виду) забезпечення виконання зобов'язання. Тож, самостійне обрання Кредитною спілкою «САМОПОМІЧ», як способу (виду) забезпечення виконання зобов'язання, - забезпечення у вигляді застави (закладу) ювелірних виробів є такими діями, що цілком відповідають вимогам ст.21 Закону України «Про кредитні спілки».

Крім того, слід зазначити, що зроблений державними податковими ревізорами – інспекторами висновок про те, що кредитна спілка має право поряд зі своєю основною діяльністю здійснювати підприємницьку діяльність, якби тільки сплачувала податки є хибним. Завадою тому є аб.2 ч.1 ст. 21 Закону України «Про кредитні спілки»:

Стаття 21. Господарська діяльність кредитної спілки

...

Проведення кредитною спілкою іншої діяльності, крім передбаченої цим Законом, не допускається.

...

Тож, в силу п.25 ст.1 та ст.11 Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними», а також ч.1 та 2 ст.21 Закону України «Про кредитні спілки» здійснення кредитною спілкою діяльності з прийняття у заставу (заклад) ювелірних виробів не є порушенням законодавства. У той же час, надання кредитною спілкою своїм членам фінансових кредитів та отримання за це доходу у вигляді процентів є діяльністю кредитної спілки прямо передбаченою ст.21 Закону України «Про кредитні спілки» у вичерпному переліку діяльності дозволеної кредитним спілкам. Дохід від такої діяльності цілком узгоджується з вимогами п.п.7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п.157.4. Податкового Кодексу України, як такий, що звільняється від оподаткування. А отже, Кредитна спілка «САМОПОМІЧ», здійснюючи діяльність з надання фінансових кредитів своїм членам, у тому числі під заставу ювелірних виробів, не вийшла за межі діяльності, дозволеної законодавством

для здійснення кредитним спілкам, та не здійснювала неприбуткової кредитним спілкам діяльності. Відповідно, ніяких доходів з інших джерел, що підлягають оподаткуванню, кредитна спілка не мала. Тож, звинувачення у заниженні «задекларованих кредитною спілкою показників рядку 10 Податкового звіту про використання коштів неприбутковими установами і організаціями «Сума доходів з інших джерел, що підлягає оподаткуванню», «Дохід з інших джерел, що підлягає оподаткуванню»», а, відповідно, і у порушенні абз.2 п.п.7.11.9 п.7.11 ст.7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та абз.2 п.157.11 ст.157 Податкового Кодексу України є безпідставними.

Після отримання Акту перевірки кредитна спілка подала своє Заперечення на нього до районної податкової інспекції. Згодом кредитна спілка отримала від податкової інспекції відповідь на своє заперечення. Але вивчення її змісту свідчить про те, що насправді наші доводи не прийняті до уваги працівниками податкової інспекції, бо відповідь не містить ніяких контраргументів на наші доводи, а являє собою ні що інше, як той самий п.3.1.3. Акту перевірки слово в слово, абзац в абзац, навіть зі збереженням граматичних помилок. Що свідчить про те, що і Заперечення наше розглядали ті самі ревізори – інспектори, а не голова районної податкової інспекції, як того вимагає п.86.7 ст.86 Податкового кодексу України.

На підставі вищевикладеного, керуючись ст.56 Податкового кодексу України, -

просимо:

1. Скасувати Податкове повідомлення - рішення від 26.10.11 №0000302200 ДПІ у Московському р-ні м.Харкова.

На вимогу п.56.5 ст.56 Податкового кодексу України ДПІ у Московському р-ні м.Харкова одночасно з поданням цієї скарги письмово повідомлена про оскарження податкового повідомлення – рішення.

Голова правління
Кредитної спілки «САМОПОМІЧ»

Захарова Н.М.